

torek, četrtak in sobota
 čaja in vejla v Mari-
 uru brez pošiljanja na
 om za vse leto 8 gl. — k.
 za pol leta 4 „ — „
 za četrt leta 2 „ — „

Po pošti:
 Za vse leto 10 gl. — k.
 za pol leta 5 „ — „
 za četrt leta 2 „ — „

Vredništvo in opravišništvo
 e na stolnem trgu (Dom-
 platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
 Za navadno dvestopno-
 vrsto se plačuje
 6 kr., če se tiskuje 1krat
 5 kr., če se tiska 3krat,
 4 kr., če se tiska 3krat,
 večje pismanke se plaču-
 jejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačat-
 kolek (štempelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
 dopisi naj se blagovoljno
 frankujejo.

Slovenci in slovenska vzajemnost.

(Dalje.)

Slišimo ugovarjati: jugoslovanstvo mora zase biti; Jugoslovani so odcepljeni od vseh družih Slovanov. To je resnica, toda daljina, ki nas loči od družih Slovanov, je le petelinov skok. Magjari se ne množé, Slovaki pa se širijo vedno bolj in bolj proti jugu. Mislimo si Pešt in Budo, ko neutralna mesta, dajmo vsakemu meščanu priliko, da bode to, kar bi imel biti po rodu, in videli homo, ali sta Pešt in Buda res tako magjarska, kakor se zdaj kaže. Ne sme se na dalje pozabiti tudi tega, da Magjari in Nemci nikdar niso vprašali, ali je to in to mesto, ta in ta kraj res magjarski ali nemški, ali ne. Oni ravnaajo, kakor njim bolje kaže. Ali se to ne da misliti narobe? Gospodar je gospodar! Iz gole ljubezni do pravice ne bomo jarka puščali tam, kjer nam je nasproti. Ako pa ne bomo v stanu zaprek s poti spraviti si, tudi tega ne bomo dosegli, kar zdaj z največjo pohlevnostjo doseči hočemo. Nemci in Magjari pred ne bodo naših pravic pripoznali, da jih prisilimo. Leta 1848., ko so Magjari vso moč v rokah imeli, rekel je Košut z odra državnega ogerskega zbora: „Toth nem ember (Slovani ni človek).“ Leta 1849., ko je že v Szegedin pobegnul bil, razglasil je po njegovem nasvetu ravno tisti državni zbor enakopravnost vseh narodov. Leta 1869. državni ogerski zbor spet neče ničesar vedeti o tej enakopravnosti. In tako bode, dokler bomo Slovani voljno jarem nosili. Ako pa pridemo do tega, da se otresemo okovov nemških in magjarskih, bomo tudi še toliko zamogli, da si spravimo s poti še kako drugo zapreko.

Če pogledamo na latinsko-germansko stran in vidimo viharne oblake, ki se proti slovanstvu nabirajo, nas na smeh silijo težnje tistih slovenskih narodičev, ki v detinski svoji prostoti in neprevidnosti samo s tem glavo belijo si, kako bi si sami zase napravili koticček, ne vedoč, da bi njih veselje le tako dolgo trajalo, kakor božično solnčice. Od ravno tiste strani, od ktere so pred tisoč leti pridrli Franki nad nezedinjene Slovane, bi prigrmel vihar, ki bi razdjal za vedno večne čase igračiće tacih kratkovidnežev.

„Jugoslovanška država je že stari program francoske politike!“ poredko na to pismoučeni; stala bo pod mogočnim varstvom francoskega naroda. Ni dolgo tega, smo imeli priliko pozvedeti, kakšen je ta francoski program. Res, lepa pokveka, podobna francoskemu načrtu o „Unità Italiana!“ Če pogledaš dobro vanj, vidiš Napoleona, ki z eno roko jemlje, kar z drugo daje. Nečemo ga bolj natanko pretresovati, ker ni vreden. Povedali bomo le toliko, da za Slovence ta program niti ne ve, Dalmatincev tudi ne prištevajo k Jugoslovanom. Onkraj Balkana so samo Grki in Turki, in pod ogersko krono so, razen nekoliko Hrvatov, samo Magjari. Nevemo, kaj Hrvatje na to pravijo, pri nas se gotovo drugi ne bo navdušil za to francosko modrost, ko tisti modrijani, ki so kovali načrt o „Innerösterreichu“. Zadovoljni bi mogli biti z njo tudi Nemci, Italijani, Magjari in Grki, — pa Magjari

tudi menda niso; njih velikanske namere dalje segajo. Pa naj bo zadosti o tem. Vprašali bi le še radi tiste, ki se ne sramujejo, iz tujčeve roke milodare jemati, kaj si mislijo o narodih, ki jih tujci osvobodujejo? Ali mar ne vedó, da, kdor si svobode sam ne pridobi, ta je vreden ni in tudi nikdar neodvisen ni. Manjka mu vedno samosvesti in tistega zaupanja, ki sta vir velikih narodnih dejanj, podloga pravega izvirnega razvitja in nagon k vednemu napredku. Najboljša dokaza za to sta nam v zdanjih časih Grška in Italija.

Grška je, malo da ne, že pol stoletja samostalna. Pa kaj je v tem dolgem času dosegla, v čem napredovala? Dosti je, da povemo le to, ka si ni oskrbela najpotrebnejših reči: le ene ceste si ni napravila, poljedelstvo je v najprvotnejšem stanu, o obrtniji ni duha ne sluha. Po deželi gospodarijo čete razbojnikov, državni zbor je samo pozorišče sebičnih pravn in naklepov. Tu se stranke napadajo, da je groza, toda ne zavoljo različnosti mnenja o političnih zadevah, ampak za to, da bi ena drugi vrhovno oblast, visoke in nizke službe iz rok strgala.

Skoraj ravno taka se godi na Italijanskem. S tujo pomočjo osvobodena, kakor Grška, v vseh bitvah z tujci od teh premaganaja, morala Italija svojemu pokrovitelju, Francozu, nekaj italijanske zemlje odstopiti. Namesti to nazaj dobiti, v notranjem okrepcati se in nasprotne elemente pomiriti, hrepeni po tujih zemljah, ki niso italijanske in ki jej niso potrebne. S tem draži sosedne narode, v notranji politiki pa jej gre vse narobe. Duhovščina, toliko imenitni element v socialnem življenji, se neče spraviti z narodnimi težnjami. Z denarjem se tako dela, kakor delajo vlade, ki so od denes do jutri: dolg na dolg se kopiči, davki se množijo, da novim skoraj imena ne bodo vedeli dati; blagostanje, namesti da raste, hira. Nezadovoljnost z novim stanjem postaja splošna. Sebičnost posameznih poslancev razjeda državni zbor, podkupljivost sega že celo v sodnije. V politički osnovi ni nič izvirnega, vse je posneto iz francoske centralizacije. Uradnik in vojak sta nečimerna domišljevalca; brez junaštva ta, brez opravilne sposobnosti oni. Tako imenovani izobraženi mladosti manjka pravega, čistega domoljuba in ljubezni do vednosti; navdajajo jo gole domišljije, bolj sebične, ko patrijotične. V tacih premembah in prekučijah, kakor jih je Italija doživela in prestala, ni dosti, da se država povekša in edinstvo naroda skrpa; treba je, da se vladajoče moči prerodé, stare z novimi zamene. Italija se je pač s tujo pomočjo zedinila, a prerodila ne. Za to in za ono jej manjka lastnih blagih moči. To Italijani sami pri sebi spoznavajo; in ravno to, posebno spoznanje, da sami nič ne zamorejo, ne dá jim miru in pokoja. Ne da bi se zdaj svoje sreče veselili, peče jih vest o spominu na neslavna svoja dejanja. Tega spomina se nikdar ne bodo znebili; ključal bo, ko kregulj njih srce

„od zore do mraka,
 od mrake do dne“.

Nam se je prilično zdelo, o Italijanih malo več spregovoriti, da pokazemo tistim, ki pravijo: „kaj narod mara, kdo ga osvobodi“ — (to so ba-

Listek.

Socijalno vprašanje.

(Dalje.)

Državniki pravijo, da je nevednost najdraža stvar v deželi; socijalisti pa pravijo, da je lenoba največa pregreha, ki se more človeškemu društvu storiti, kajti len človek se živi le tako rekoč kradoma ob žulih in znojji dalavnih svojih bližnjih. On je le pojedez, in nič drugega.

Socijalna situacija je denes taka, da se boj za eksistencijo ne bije tolikanj s prirodo, ki blaga za denašnji broj ljudstva dovolj rodi, — kolikanj več med ljudmi samimi. Siromak delalec dobro čuti in ve, da je tisti delež blaga, ki si ga čez dan pridela, razmerno premajhen, ter zahteva večega; kapitalist bogatin se brani spustiti iz rok, kar ima v očeh siromaka odveč. In tako si stojé kapitalisti in delalci kot dve sovražni vojski druga nasproti drugi. Siromakom se očita, da napadajo bogatine, kar pa ni res: oni le svojo eksistencijo branijo, in ta razloček se v tem boji ne sme nikoli pozabiti, — če se ta razloček v nemar pusti, delala bi se siromakom velika kričica. Do zdaj se v tem boji zmaga očividno še zmerom nagiblje na stran bogatinov, ker so ti večidel delalce odvisne naredili od množine svojega blaga: kako pa bo v prihodnje, to se ne da že denes reči. Ali bo zmaga pri kapitalistih ostala: potem bodo siromaki delalci celo v njih sužnje potisnjeni; ali bo pa kakšna gospodarstvena kriza prišla in delalce iz njih žalostnega stanja rešila. Po prirodnih zakonih ne bi smel biti človek človeku rob, ampak vsi naj bodo samo od svoje matere zemlje, in nje večé ali manjše letne rodovitosti odvisni. Naj bo enkrat za vselej tisti pregovor na laž postavljen, ki pravi: siromaka povsod tepejo! Boj med delom in kapitalom se vsaki dan bije. Bije se pod raznimi oblikami. V starem Rimu so siromaki plebejci, potem ko jim pod pritiskom kapitalistov patricierjev ni bilo več prestatu, na sveto goro se izselili. Nasledek tega je bil, da je državna mašina na bart obstala, in patricierji so bili prisiljeni popustiti. Ono isto je, če denašnje dni delalci v kakšni angleški fabriki „strike“ naredijo. Nasledek je, da vse mašine obstoje, in če gospodar neče velike škode trpeti,

je prisiljen svojim delalcem popustiti! Pa tudi to se je že zgodilo, da so delalci v svoji nevolji za gorjače ubijalke prijeli, česar nas sam bog varuj, kajti ni je huje vojske od tiste, v kateri se gladen proletarijat bije proti posestnikom. Žalostno je pa posebno to, da naši pozitivni zakoni bogatinom še zmirom več pravice dajo, siromakom pa več dolžnosti nakladajo.

O načinu, po katerem se ima aksiom: „osebno delo je edino pravi in pravni naslov do imenja“ praktično izpeljati, so socijalisti že mnogo dultali, in denes imamo sistemov, ki si prizadevajo, ta aksiom praktično rešiti, že mnogo in premnogo. Glavno vprašanje, okoli kterega se ves socijalizem suče, je prvič to: kako delo? — in drugič to: kako blago razdeliti? Juristi so bajé v tem složni, da se taka postava ne da narediti, ki bi imenje vseh ljudi izenačila, in poleg tega vsakega poedinca tako na brzdi držala, da ne bi nič zapravljal, pa tudi nič pridobil. S tem jurističnim prepričanjem se socijalna znanost ne zadovoljuje. Ljudstva čem dalje bolj silijo na rešenje socijalnega vprašanja in okolnosti same bodo na to napeljale, da se bode preje al pozneje nekaj v tej zadevi storiti moralo. Če so se dali zakoni za veterave in valove, za grom in blisk najti in v matematične formule stisniti: zakaj se ne bi dala formula za reguliranje ljudskega imenja naiti? —

Na Kitajskem je edini lastnik vsega zemljišča kitajski cesar sam. Davek, ki se na Kitajskem od zemljišč plačuje, je tedaj samo z akupnina, najemščina, in kitajski kmetje niso lastniki svojih kmetij, ampak samo najemniki. Kitajski cesar ima pravico in celo dolžnost onemu, ki svoje zemljišče zanemarja, ki ga slabo obdeluje, ki ne zna kakor gre gospodariti, zemljišče vzeti, pa ga drugemu delavnejšemu na vžitek izročiti. Na Kitajskem iz tega uzroka tega, kar mi oporoko imenjemo, ne poznajo. Oče svojemu sinu ne more kmetije oporočiti, ker ni njegova, ampak cesarjeva.

Stari Izraelci so imeli posebne postave, ki so branile, da s časom niso nekteri preveč obogatéli, drugi pa preveč osiromašili, ampak da je blago bilo zmirom kolikor mogoče enako med vse porazdeljeno. Poleg teh postav je bil lastnik vsega zemljišča Jehovah. Vse postave so se izdajale v njegovem imenu, in s tem je bila njih auctoriteta varovana. Jehovah je zaukazal, da ima vsako 50. leto biti tako zvano sveto ali milostno leto, t. j.

sede, ki smo jih slišali leta 1859. iz ust nekega hrvaškega prvaka) — kakšno srečo prinaša svoboda, ki pride od tujčeve milosti. Vrnimo se spet k svojemu predmetu.

Naš program je kratek: Le ene vasi ne tujcu prepustiti, a kar zadene jezik, je treba, da vsi izobraženi Slovani govoré in pišejo eni in isti jezik, ko splošni slovanski jezik! In ta splošni slovanski jezik ne more biti drugi, nego ruski.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Iz Ljubljane 10. julija. [Izv. dop.] Palfjevi konjiki so torej 5. dan t. m. odšli z ljubljanske okolice. Kmetiskim ljudem so bili v občé še precej prijazni; a vendar ni dobro z vojakom črešenj zobati. Nekaj dni pred njihovim odhodom je v Štepanji vasi pri Anžoku pilo nekoliko delavcev s železnice; bili so Litijci. Pozneje prisede ter za njihovo novce pije z njimi neki Palfjev vodnik (führer). Naposled se vinjeni delavci med seboj sporekó. Vodnik se utakne v prepír, kateri se njega nič ni dostajal, ter necega iz delavcev udari. Potem se v prepíru vsi razidó. Za nekaj časa pozneje se povrne udarjenec, ter vpraša, kje je tisti, ki ga je mahnil? Vodnik, tudi vinjen, o tej prilíki delavca s sabljo vsega razmesari. Umoril bi ga bil, da ga nista branila gospodar in gospodinja, na ktera je zaradi tega tudi sabljo namerjal. Delavca so razmesarjenega in vsega krvavega odnesli domú, a konjik je odšel iz dežele. Bode li kaj preiskavanja o tem ali ne, kdo vé? Kaže se vedno jasneje ter jasneje, kako potrebno je, da vojaci razen službe ne bi nosili orožje.

V noči med 1. in 2. dnevom t. m. je pred mestno bolnico neki častnišk sluga Huynovega polka bil v prepíru z drugimi Huynovci. V tem po naključji mimo njih pride ljubljansk mesar s hlapcem. Hlapec je hotel prepír utešiti, a sluga potegne nož ter ga z njim tako nevarno dregne, da je potlej moral iti v bolnico. Nekoliko pozneje ta sluga na sv. Petra predmestji blizu Dežmanove hiše sreča necega dijaka latinskih učilnic, kateri je že poprej poskušal priti domú, v hišo Hradeckega, ki se drži Dežmanove, a ni mogel, ker se je bil tisti večer ključ večnih vrat nekom izgubil. Sluga je v pijanosti menda mislil, da je dijak tist človek, ki je pred bolnico prepír miril, ter brez kacega vprašanja tudi tega z nožem v trebuh dregne. Dijak je na pomoč klical znano Dežmanovo policijo; a nobeden se ni genil, samo zvižgala sta, da bi priskočila patrolja, ktere takrat ni bilo nikjer v obližji. Ranjenec je potem krvaveč skozi okno zlezel v sv je stanovanje. — Od 23. majnika ima Ljubljana že 70—80 gl. stroškov samo za Dežmanovo nočno stražo. In tem stražnikom, ktere tedaj mesto plačuje, niti ni svobodno, izpred Dežmanove hiše gubiti se, kader pijani vojaki z nožem zabadajo mirne ljudi? Kajti ne moremo si misliti, da bi policaji sami za sebe tako delali, ako bi jim ne bilo izrečno ukazano. Krasnega župana s krasnim odborom ima naše mesto! Res bodo ti možje na konci svojega delovanja mogli velike zasluge pokazati ljubljancem! Zopet ponavljamo že tolikokrat izrečno željo, da bi vendar bila čas, naj bi se kam drugam premečnil Huynov polk, o katerem je bilo že toliko nevspešnih tožeb, in v katerem so namešani vsi narodi: Magjari, Rumunci itd. „Tagblatt“ je o tem nočnem zabádanji poročaje pisal: „izmed ranjencev je bil eden mesar, drugi bajé dijak“, ter ni pristavil nikakoršne druge besedice, samo da bi z blatom okidal dijake, ktere sovraži, kakor tat biriča. Nemškutarstvo sovraštvo k narodnim dijakom ne zamudi nobene prilíke, da ne bi vanje brizgalo žolča in strupa. Taka zeló ugodna prilika je bila te dni, ko so iz 8. latinskega razreda odslovili dijaka Er. Resmana, kateri je pismeno zrelostno izkušnjo že prebil.

Črtili in ovajali so ga nemškutarji, jker je bil narodnjak, česar se niti ni bal niti sramoval pokazati. Lansko leto je bil zapleten v dogodbo pri Jézici, kamor je bil po nameri prišel tisto nedeljo, ko je bil pretép, ter je kmete odgovarjal, turnarje v beg poditi. Zategadelj ga je bilo deželno sodišče tudi popolnem oprostilo, kakor je zaslužil. Letos je nedavno mimo kazine gredé pušil smodko, za kar ga je precej tamgrajal ter pozneje menda ovadil professor Hönig, ter pri necem pogrebu je križ nesel. Ker so o tej prilíki dijaci namesti visocih cilindrov imeli na glavi sokolovsko pokrivalo (čikož), ter potem bili povabljeni k večerji v mrličevo hišo, od koder so se vrnili okoli 10. ure, — to je bilo, kakor vlišimo, povod, zaradi kterega so Resmana odslovili, — vsaj povod na videz. Sokolovsko pokrivalo se je imenovalo „zarobta in cela demonstracija“ (komplott und förmliche demonstration). Reklo se je: ako bi se človek bil pred štirimi leti spodil, bila bi zdaj gimnazija vsa drugačna! — A kako so o njem lagali potem še nemškutarji! Te kakor za trdno vemo, nalašč izmišljena laži so letéle po vseh nemških novinah, od koder so se potem vrnile zopet nazaj, kjer so bile skovane, namreč v Ljubljano, v „Tagblatt.“ Pisali so: „bil je stoluravnatelj národnega pijanskega shoda, v katerem je nasvetoval, naj se izreče „pereat“ (da bi poginili) ustavoljubnim učiteljem, ter po tej pijansčini je poskušal narediti mačji cvilež (katzenmusik) pred stanovanjem necega deželnega poslancá, ki je na nemški strani. Lani je bil udeležen pri tožbi zoper Ježičane, nego za nedolžnega so ga narekli, ker mu nismo mogli dokazati. Četudi se mu je bilo posrečilo, pravici uiti, vendar nikdo ni dvomil, da je kmete ščul na nemške turnarje. On je bil duša in voditelj vseh škandalov, kolikor so jih napravili dijaci, in zatedadelj so ga narodni razžarjenci vro čislali.“ Tedaj nemškutarji smejo še zdaj očitati, da je deželno sodišče lan Ježičane premeško ali preleno preiskavalo? Ker je stvar taka, niti mi nečemo dalje molčati. Brez okoliša izrekamo, naj nemškutarji o ljubljanskem deželnem sodišči rajši molčé, ter naj mu bodo hvaležni, da je res premeško, kar se njih samih tiče. Kajti sicer nikakor ne umejemo, kako je to, da še niso v sodnjem preiskovanji vsi, kateri so bili pri Rodetovem pokopu, — da niso v preiskovanji vsi mestni odborniki, ker so odobravalí nezakonito dejanje, za vélski boj in umor zahvalo izrekli častnikom, ktere je zaradi tega karal general John, — v preiskovanji vsi turnarji, kateri so v Velčem tako mahali na ljudstvo, kakor vojaci. — Mi, kar se nas dostaja, morebiti dobro sodimo, ako rečemo, da Resman ni drugo, nego žrtva, ktero je gimnazija bila prisiljena položiti na molohov oltar nemškutarke promemorije, na oltar mestnega odbora, Hočevarjevega junaštva, Konradovih razglasov itd.

V nedeljo 4. dan t. m. je bilo iz Ljubljane šlo nekoliko mlajših Slovencev in gospodičin na Ig, trak in vence dajat izanski zastavi, ktera na vižmarskem taboru ni bila nič prejela, ker je bilo vsega premalo pripravljeno. Družba se je hitro povrnila na močvir h g. Matvezetu, kjer se je potem radovala do trdne noči; kajti izanska svečanost se je bila hitro in tiho dovršila, kar drugače niti nikakor biti ni moglo. Gosp. Pajek je bil namreč poslal za „bogbodivaruh“ svojega uradnika g. Šlibarja z 10 žandarji, kateri so hodili po vsem močvirju, celó do Škofljice, morebiti da se ne bi v črno vojsko zbrali kmetje, katerim kaj tacega niti v sanjah ni bilo na misel prišlo.

Politično društvo „Slovenija“ trdno molčí, kterega deželnega poslancá misli priporočati na mesto g. Trpinca. Vendar čujemo, da se na tihem dela za g. Kotnika z Vrhnike. O gosp. Kotniku se povsod govori, da ima vso sponosnost za poslanstvo, in da ga vrio čislajo vsi ljudjé, katerim je bolj znan. Po vsem tem je torej vreden sedeža v deželnem zboru.

in skrivši za sebe pridržal, je bil zavolj te nepoštenosti od samega apostelja Pavla sramotno iz krščanske občine izključen. Ta komunističen ustroj prvih krščanskih občin pa ni dolgo trpel. Občinska blagajna se je prevrgla v cerkveno blagajno. Cerkev je obogatela, z bogatstvom je prišel tisti socialno škodljiv element v cerkev, ki se mu aristokracija pravi, in v novejših časih vrh tega tudi še birokracija. Pa pustimo to v stran. Naša čestita duhovščina je v takih pogledih zelo čutiljiva, moj namen pa ni tam razdražbe delati, kjer je ni treba. Samo toliko naj enostavno konstatiram, da je krščanstvo na mesto socialnih razmer starega sveta postavilo bolje, humanitarneje.

Siromak ne nahaja v nobenem drugem verozakonu toliko tolažbe v svojih revah in nadlogah, kakor ravno v krščanstvu. Krščanstvo je prav za prav verozakon ubogih, nesrečnih, preganjanih, ki se ubijajo v dolini solz. Prvi spoznavalci Kristusa so bili siromaki, in še dandenes se najde ravno med siromaškim svetom naj več kristjanskega duha. Siromak se tolaži z darili, ki mu jih verozakon onstran groba za to obeta, ker se tukaj na tem svetu ubija in trpi. Luther je v duhu svojega fevdalnega veka celo to rekel, da je prostemu delavnemu človeku za njegovo zveličanje trdega dela in hudega trpljenja treba. Če ne bi krščanstvo siromaka učilo, da ima svoje tlačitelje ljubiti, da ima za nje celo moliti, ter jim vse krivice odpustiti, bi že marsiktero krvavo socialno krizo v zgodovini človeštva zapisano imeli, ki jo je le krščanstvo s svojo človekoljubnostjo zaprečilo. Boj za eksistencijo se je po krščanskih naukah zelo ublažil, to more krščanstvu na čast vsakdar priznati. Če se pa to ublaženje boja za eksistencijo nepristrano sodi, se mora zasluga le siromakom dopitati, kajti oni so proti bogatinom popustljivejši, potrpežljivejši, nego ti proti onim. Bogatini imajo iz tega po krščanstvu ublaženega socialnega boja materialne koristi, siromaki pa le škodo, kajti siromak se drži krščanskih nauk, bogatin le redkokdaj. On se malo briga za Kristusove besede: prodaj in razdeli, kar imaš, med siromake, ne išči blago in mast tega sveta, ampak skrbi za božje kraljestvo. Ne beli si glave s tem: kaj boš jel, kaj boš pil, s čem se boš oblačil, prepusti to skrb bogu očetu, ti sam pa skrbi za večno zveličanje svoje duše! Prevzetnemu pluto kratu se hudo vpira pripoznavati svojega bližnjega siromaka kot svojega brata, ki bi ga celo ljubiti moral. Da bi bili vsi kakor je bil sv. Martin,

vsa zemljišča, ki so bila med tem časom ali prodana, ali zadolžena, so se morala brez vsake odškodnine prvemu posestniku, ali njegovim naslednikom nazaj dati, in tako se je imenje celega izraelskega naroda vsakih 50 let v tisto stanje nazaj postavilo, v katerem je bilo pri prvi razdelitvi, ko so Izraelci pod Jozuum sveto deželo Kanaan v last vzeli in med seboj razdelili. Od vseh pridelkov se je pa desetina dajala Levitom, ki niso nobenega zemljišča imeli, ampak službe duhovnov in uradnikov opravljali.

Špartanci so svojo malo deželico razdelili na 9000 enakih delov, in s tem to dosegli, da so vsi Špartanci enako bogati, enako siromašni bili, da ni mogel nobeden se nad drugimi v napuhu in preziranji povzdigniti. Da! celo denar se je samo iz železa koval v stari Sparti, da tudi tega ni bilo vredno na kup grabiti in hraniti.

Stari Suvevi so — kakor Tacitus poroča — vsako letosvojo zemljo med posamezne rodbine na novo razdelili. In to je eden razlogov več za to, da so bili Suvevi Slovani in tako vsi tistinarodi, ki so z njimi v politični zvezi živeli, kajti v tem se nam kaže, se ve da samo v eni piki, ali dosta razločno, ustrojstvo staroslovanske komunistične občine, o kateri bom na koncu tega spisa govoril. Preiskovatelje stare slovanske zgodovine Šembero in našega Trstenjaka bi posebno še na socialne razmere starih Slovanov pozornost storil, kajti te so nas strogo bočevale od starih Germanov. Jul. Cesar pravi, da so Germani poleg časti in dostojanstev imeli zemljišča neenako med seboj razdeljena. Pri starih Slovanih je v tem pogledu vladala skoz in skoz enakost.

Krščanske prve občine so bile skoz in skoz komunistično ustrojene. Že Kristus sam je kot človek s svojimi učenci komunistično živel. On in njegovi apostelji so imeli eno občino kaso in posebnega blagajnikarja. Kdo ga ne pozna? Judeža Iskariota! On je imel iz občine blagajnice, v ktero so, se ve da vsi udje svoje prineske polagali, za telesne potrebe vseh skrbeti. Enako komunistično ustrojstvo nahajamo pri vseh prvih krščanskih občinah. V apostelskih pismih se dosti dokazov za to nahaja. Lončar (če se ne motim, je to v Korintu bilo), ki je svojo njivo prodal, pa ni vsega denarja, kterega je zanjo dobil, v občinsko blagajno položil, ampak en del zatajil

v 122. št. pisale: „pozivamo odbor turnarskega društva, naj izreče, da so njegovi družabniki Samasa, Rak, Moré lažnjivi; ako društvo bude molčalo, onda samo sebe zažge z znamenjem laži.“ — Dolgo smo čakali, da bi turnarsko društvo odgovorilo, a molčalo je in molči še zdaj; oglasil se je bil samo g. Moré, zahtevajoč, naj se mu dokaže, da je na Jančjem res imel revolver. Ker je „Slov. Narod“ edino to pisal, kako se je g. Moré bahal po gostilnicah, česar on sam ni mogel oporeči, dokazano je torej, da je „Slov. Narod“ o Morétu pisal golo resnico, — drugič, da vse to čudno posveti turnarsko društvo, — ktero je trdilo, da na Jančjem ni imel noben turnar orožja. —

„Tagblatt“ 6. dan t. m. piše, kako neki župan, čegar ime je bilo tudi podpisano pod vabilom k vižmarskemu taborju, nedavno prejme o vojaškem naboru uraden spis v slovenskem jezici, kterega ni razumel niti on niti brez slovarske pomoči njegov g. župnik, kteri je vendar učen slovensk jezikoslovec. — „Slov. Narod“ je že rekel, da naš jezik ni kriv, če v roke pride ljudem, kteri ga ne znajo pisati in ga potem tako skodračajo, da nikdo ne vé, kaj bi radi povedali. Tudi nas obhaja sum, da morebiti časi kak ljut nemškutar nalašč ubogo slovenščino tako pokvari, da nikdo ne umeje, kaj je zapisal, a to samo za tega delj, da bi véro vzel slovenskemu prizadevanju, domačemu jeziku duri odpreti v pisalnice. Nemškutarske zvižace so velike in razne, ter Slovincem nahuditi je svobodno vsacemu, kdor hoče ali more.

Kakor za trdno čujemo, novih okrajnih učilniških nadzornikov, kteri zdaj po deželi hodijo učilnice pregledovat, nikjer nič posebno ne spoštujejo. Med njimi so res nekteri taki, da sami ne vedó, kako so prišli k tej časti.

V Šentjuriji na Gorenjskem je velik nemir zbudil nekdanji deželni poslanec G o l o b, ki toži necega duhovnika zaradi nekakove pridige. Šel je bil to stvar tje gori preiskovat ljubljanski svétnik deželnega sodišča g. G r č a r, ki je o tej priliki tudi ostro izpraševal, kdo je v Šentjuriji na zid prilépljal taborska povabila; kdo je šentjurijski zastavi na Vižmarjih dal trakove in svetinjo; kakšni so bili taborski govori itd. Vse nam kaže, da kazensko preiskovanje vendar menda misli janjsko dogodbo ter še mnogo drugih stvari v zvezo spraviti z vižmarskim taborjem. Mi nikakor ne umejemo, zakaj iz Šentjurija kdo po novinah ne pové, kako se pleče vsa ta stvar. Zdaj so časi javnosti. Nikdo naj ne misli, da bo konec kacega preiskovanja ugodnejši, ako se pokorno in pohlevno molčí. Ni res! Javnost je meč, kterega se boji vsak.

Pripovuduje se, da sta v Velčem na ljudi mahala tudi častnika Kuhnovega polka g. K a l č i č, rojen iz Razdrttega, ki je bil že lani s turnarji na Jéžici, in g. O b r s t a r iz Planine, kterega so bili pred nekoliko časom po noči ranili blizu Urbasove gostilnice.

O janjskem bežanju se še zdaj zvéda mnogo kaj zanimljivega. Trije turnarčki, pritekši z Jančjega, najmó voz, da bi hitreje prišli v Velče. Kader so se peljali skozi kako vas, jeli so zdihovati, cviliti in glasno jokati, kakor bi jim bilo Bog védi kaj hudega, samo da bi se ljudem smilili. Ti hrabri junaki so bili kakor Aristofanov Elvripid, kteri je v gledaliških igráh raztrgano obleko dajal svojim junakom, da bi ž njo obudil poslušalcev v srcih usmiljenje, kterega drugače ni znal obuditi. — V Velčem so turnarčki potem vendar bili hitro zdravi.

Nekoliko družih turnarjev je z Jančjega peš prišlo skozi neko vas. Eden izmed zbranih kmetov reče tovarišem: „ti so podobni, kakor da bi radi tekli,“ ter malo z nogama poteptá po tleh. Naglo je zbežala vsa turnarska vojska, boben odvrghi. — Vedno se je premalo poudarjalo, kar je

ki je svoj plašč prerezal, pa polovico nagemu siromaku dal, bi bogme drugače na svetu bilo, nego je.

Celo naravno je, če denašnje dni katoliško duhovništvo stopi kot voditelj na čelo socijaldemokratičnim gibanjem, kakor se je na Dunaji zgodilo. Ta prikazen je judovske dunajske časopise, ki pravega duha krščanstva ne poznajo, v prvi mah tako osupnila, da niso vedeli, ne kodi ne kamo.

Najmanje krščanske ljubezni je pa najti v denašnjih državnih razmerah, posebno v državnem zakonodajstvu. Denes ne more nobena država o sebi reči, da je krščanska država, kajti nobena ni osnovana na temelji prave krščanske pravosti. Vsaka država denes le po tem teži, da je v celem svojem ustrojstvu kakor se pravi „modern“. Kaj se prav za prav pod tem izrazom misliti ima, to meni ni jasno! Če bi n. pr. v naši avstro-ogerski državi le količkaj krščanske pravosti, krščanske ljubezni bilo, se ne bi razni narodi drug drugega tako srpo gledali, kakor se gledajo. Pri nas v Avstro-Ogriji se ne pripoznava Kristusov nauk: ne čini drugemu to, kar nečeš, da se tebi čini!

Da se pri krščanstvu, kot socijalnem faktorji, predolgo ne bom mudil, rečem na kratko še to, da ima krščanstvo vse pogoje v sebi, ki so potrebni za ustrojstvo zdravih, pravičnih, socijalnih razmer. Že zdavnaj se je pa v krščanstvu socijalna stran zanemarjati začela. Zato so skoro vsi reformatorji srednjega veka ravno v socijalnem obziru krščanstvo regenerirati si prizadevali, in posebno na to težili, da naj se komunistični ustroj prvobitne krščanske občine zopet vpelje. Samo v pravih nekkih meniškkih redov n. pr. frančiškanov, še denes živi ustrojstvo prvobitne krščanske občine. Ustrojstvo frančiškanskega reda ni samo skoz in skoz demokratično in republikansko, ampak tudi skoz komunistično. Krščanstvo bi se dalo z novim svitom obdati, če bi duhovništvo odvažno se na čelo socijalnega gibanja postavilo, to gibanje vodilo, da se čez vse denašnje človeško društvo kakor vesoljna povodenj ne razlije, in z vésto roko do cilja pripeljalo. Ni boljih zaveznikov nego sta siromak in pa duhoven. (Dalje prih.)

tako važno, da bi Jančjani bili turnarjem mogli še vse drugače zagosti, ako bi jim ne bilo samo do tega, da jim vzmó zastavo.

Iz Trebanjskega okraja 3. julija. (Konec.) — (Govor g. dr. V. Zarnika pred volitvijo 24. maja l. l.) Važno je dandenes tudi cerkveno vprašanje (poslušajte!), o katerem se toliko govori, piše, bere in prepira. Tudi o tem hočem besedico spregovoriti, da ne bi morebiti nekteri volilci mislili, da temu vprašanju izbegujem. Stališče in ravnanje poslanca je pri nas v tem obziru jako lahko in ne dela čisto nobenih težkoč, ker smo Slovenci vsi razen katic 16.000 na Ogorskem prebivajočih bratov, katoliške vere. — Druga bi bila naloga vašega poslanca, ako bi bili Štajerci n. p. protestanti, mi Kranjci pa katoličani, ali pa narobe, — ali pa tudi, ako bi mešano stanovali, kakor na Ogorskem, da bi bila $\frac{1}{3}$ vasi katoliška, $\frac{1}{3}$ protestantska in $\frac{1}{3}$ judovska. Ako bi vaš narod v taci verskih odnošajih živel, gotovo bi bilo poslanstvo z vsemi drugače težko breme, kakor je zdaj! Tukaj vam tedaj brez daljšega besedovanja, kakor malemu oddelku katoliškega slovenskega naroda naravnost vprašanje stavljam: ali ste za to, da pravice katoliške vere vaš prihodnji poslanec v nemar pušča? (soglasno: Ne!) Dobro, tedaj ste za to, da se vaš poslanec tudi za pravice katoliške cerkve poteza? (soglasno: da! da!) — Hvala vam lepa za tako soglasni in odločni odgovor! To mi bode, ako me za svojega poslanca izvolite, ravnalo in vodilo v verskih zadevah, ako kterikrat v razpravo pridejo, kajti po mojem mnenju mora biti poslanec, kar sem že poprej rekel več ali manj zastopnik želj, misel in namenov svojih volilcev.

Druga vrsta poslančevih dolžnosti se pa razteza na oži okrog tistih okrajev, kteri ga volijo. — Tako je na priliko volilcem in prebivalcem dotičnih okrajev včasih pri srcu kaka cesta, železnica, sužnosti (ali servituti), občinske zadeve itd. Kam se bodo najpoprej v taci okoliščinah obrnili, kakor do svojega poslanca, da njihove posebne zadeve krepko in možato v zboru zastopa in zagovarja? Kaj ne, da imate tudi vi vse to pred očmi? (Da! da!) Tedaj vam tudi obetam, ako me za svojega poslanca izvolite, da se bom tudi o vaših lokalnih zadevah, to se pravi tistih, ki se teh 6 volilnih okrajev tičejo, pri vsakej ugodni priliki z vsemi silami kar je naj — krepkeje mogoče za vas potezal. (Živio!) — To je vse, kar sem vam imel v kratkem pred volitvijo povedati. Obljubim vam tudi in podajam vam svojo desnico, da hočem tudi možato to držati, o čemur sem vam ravnokar govoril, da bom po domače govoreč do najmanjše pičice mož beseda ostal (Živio!) — Ako bi mi Vi torej čast skazali in bi me denes za svojega poslanca izvolili, prosim vas, ako ne bi vam kedaj ustrezal, ali se vam količkaj izneveril, zberite se kakor denes in napravite mi nezaupnico! Prvi trenotek, ko jo v roke dobim in ko vidim, da je večina volilcev na njej podpisana, bom se brez premisleka in zatezanja poslanstvu odpovedal! (Dobro! dobro!) Na koncu svojega govora imam še to opaziti, da sem še le zdaj izvedel, da se vam od neke strani tudi g. dr. Suppan ljubljanski župan ponuja. — Jaz ga osebno ne poznam, nego, kolikor slišim jako je pošten mož, ali rojen je v Tirolah, torej je Nemeč in nezmožen našega slovenskega jezika. Mislim, da bi vas mogoč jaz bolj zastopati, kakor vaš rojak Kranjec, zmožen popolnoma svojega slovenskega materinega jezika in znajoč natanko vaše okoliščine in potrebe. — Pa predno volite, preudarite po svoji vesti! Ako mislite, da bi bil g. dr. Suppan boljši za vas, kakor jaz, — pustite mene in volite njega!

To vam je ta „strašanski“ govor! Vprašam vas, ali je kje tu kaka besedica zoper vlado, oblasti ali pa ustavo in „reichsrath“? Ali ni celi govor od konca do kraja sama prosta parafraza znanih toček dr. Zarnikovega programa? Naravno, to se ob sebi razumeva, da je on moral brambo federalizma in zedinjenje Slovenije najbolj obširno v svojem govoru razviti, ker na tem temelji smo ga volili, sicer gotovo ne bi bil 20 glasov za se dobil. — Da je pa res tako govoril, pripravljen je vsakdo izmed nas, kteri smo ga volili, vsako minuto priseči. — Meni kakor svojemu prijatelju je podal svoj govor pisano še pred volitvijo in jaz sem samo klice volilcev vanj vpeljal. — „Tagblatt“ je enkrat trdil, da se je dvorsko operino gledišče iz dunajskega „stadterweiterungsfond-a“ sezidalo. „Dato non concessio,“ da bi bila to istina, „Tagblatt“ sam ni vedel, da se je s tem trdenjem strašno vrezal! Zakaj tudi ta fond je državno premoženje, kajti storil se je iz prodanih kosov od „glacis-a“, kteri je bil državna last (ne last dunajskega mesta); tedaj državno premoženje kakor n. p. Idrija, Welička, graničarski gozdi i. t. d. Ako bi se tedaj denar, ki je izdan za opernico, ne bil tje obrnil, ostal bi bil državi in bi bil lahko državnim potrebam zalegal tako, da bi bilo manj davkov v treba. Tedaj stroški za opernico posredno vendar le davke — plačevalce zadenejo. Torej ako si to stvar s „Tagblatt“-ovega trdenja, ali pa z dr. Zarnikovega govora ogledamo, vendar se je le opernica iz državne cislajtanske blazajne zgradila in okinčala. — Ako bi se ta govor pod kakimi znani š. spraviti mogel, morali bi potem vsakega federalista, kterih je v Cislajtaniji več nego dualistov, brez vsega obotavljanja zgrabiti in zapreti! To bi bil, kar Nemeč pravi „ein bei den haaren herbeigezogener tendenzprozess,“ da še ni bilo kmalu tacega! Pri govoru ni bilo nobenega zapisovalca, brzopisca, ali pa kakega vladnega moža, nego sami kmečki in duhovni volilci in par filistrov. Zdaj pa 2 meseca pozneje svedoke izpraševati, kaj je g. dr. Zarnik govoril, vprašam, ali ni to škandal primae classis? Zakaj ni to g. Podboju prve dni ali vsaj prvi teden po volitvi na um padlo? Kaj?! Eden dr. Zarnikov volilcev.

Neke opazke na sporočilo o poslednji odborovi seji slovenske Matice.

V poslednji odborovi seji poročal je g. tajnik sl. Matice o dveh rečeh, kteri se tičeata naravnost ali pak z daleka moje osebe, in moram reči na tak način, da nije zapeklo samo mene, nego tudi neke mojih tukajšnjih prijateljev, in kteri bi mi lahko še tudi sovraštva nakopal na vrat.

Prva točka vrti se o Vrazovi zapuščini. Zdi se mi, da g. tajnik ne vé, kaj njegov naslov znamenjuje, ker bi drugači gotovo bil najdel, da se ne piše vse za tiskanje, kar se piše takemu „tajniku.“ Po naključni mi nebi težko bilo na tanko opravičiti besed, ktere se tičejo shranjivanja rečene zapuščine. Ali menda bi se tudi g. tajnik velikokrat mogel hudo razkačiti, ako bi kdo privatne njegove listove, ko se je komaj še le posušilo črnilo, natisnil v javnem listu. Jaz sem do sedaj mislil, da je ravno tajnik taka oseba, ktera mora imeti toliko takta, da razsodi, kaj da mu je podržati za bolj domačo porabo, kaj pak da sme obesiti na velik zvon. Ali mar g. tajnik ne zna tega, da vsaki narod in vsako društvo ima predalce in reči, ktere se ne obešajo rado na široke ulice? In koj bomo videli, da tudi naš g. tajnik dobro zna neke malenkosti zakrivati s plajšem tajnosti, dasiravno je morebiti koristno bilo obesiti jih na ulice. Po takem bi zloben človek lahko pomislil, da me je g. tajnik s tem le hotel posvadiiti z onimi, kterih se je tikalo shranjivanje Vrazove zapuščine; tega pak menda ni pomislil, da je tu brez vsake potrebe in vsakega povoda sijal seme nesloge med ilirsko in slov. Matice.

Iz dalnjega zaključka slavnega odbora, da naj odsek „skuša“, kako bi od mene dobil Vrazove slovenske pesmi, „da se hranijo do ugodnega časa“, luka de belolažljiva trditve, da nočem iz rok dati zapuščine. Ali ni g. tajnik opazil, da v tem poročanju laže zoper jasne moje besede v nesrečnem, brez ovinkov pisanem lističu? Ali nisem jasno rekel, da nisem po skrivni poti tega zadržal, (kar bi bil mogel storiti, ko bi bil tak nepoštenjak, kakoršnega me krivi g. tajnik), ter da Vrazove pesmi držim v rokah, „dokler se ne odloči, ali bodo prišle na svetlo ali ne?“ Mislil sem si pri tem, da ne treba pesem semtertje pošiljati, ker sem bil v grozno veliki zmoti, da tudi, kdor ni ravno v Ljubljani, premore imeti toliko možganov in znanja, da odloči o veljavnosti ali neveljavnosti, o vrednosti ali nevednosti kake pesmi. Le po krivici podmetuje se mi tedaj reč, na ktero niti mislil nisem. Zraven pak mi je še reči, da takrat še nisem ni vedel, da je ilirska Matica obečala bila tudi pesmi Vrazovega uma; to sem še le zvedel, ko sem o tem g. Jagića pital vsled dopisa g. „tajnika“ slov. Matice. Čakam tedaj, dokler po gori omenjenem zaključku najdem v svoji „registraturi“ poziv, da izročim te spise.

Koliko bo časa preteklo do rečenega „ugodnega časa“ za izdavanje Vrazovih pesem, naravno da nikdo ne vé; v Zagrebu ležala je zapuščina 18 let, prosimo naj izdavanje pobistri Matica slovenska, vsaj je že sedaj po nekaj ostarela, posebno pak tiče se to njegovih pesem, ker so vse do ene pisane do leta 1838. in največidel do leta 1835. Le čakajmo še nekoliko let, pak bo vse ostarelo, zapustivši nam le „schätzbares materiale“ za povest o razvitku naše literature, a delovalo v naše čitateljstvo ne bo ni za dlačico.

Sploh pak se mi nekaj zdi, da je Matica v nevarnosti, da postane to, čemu Francozi pravijo „clique“, kot da so vse najboljše narodne sile nakopičene le v centralizovani Ljubljani. Zoper take v posledicah neugodne in škodljive, v bitnosti lažljive misli mora se protestovati koj s početka. Ali ravno za tega voljo ne bom se tudi „v ugodnem času“ po nasvetu g. tajnika oglasil za milostljivo kost, ktero mi je slavni odbor odrekel sedaj s tem, da prosim drugi krat; vsaj se ne narivavam nikomur rad brez sile, te pak tukaj ni. — Da pak opravičim svojo izreko, da Vrazovih okolnosti, spisov in ostavšine nikdo ne pozna tako na tanko, kakor jaz, moram vendar dodati, da sem Vrazovih del veliko že popred prebiral, novo izdanje pak, kterega mnogi, ki vsaki čas govore o njem, še ni videli niso, da sem do poslednjega redka prebral, ter da sem gotovo pol leta obrnil prav na tanko le nato, da si spišem, kar sem mogel doznati o njegovih okolnostih, da si izvadke pišem iz listov pisanih njemu in po njem.

Dru gi predmet, kteri se v sporočilu g. tajnika mene tiče vsaj z dalečine, leži v besedah o Slovenskem Štajerju. Tudi meni je g. tajnik o koncu listopada lanijskega leta poslal pitanje, kako je z mojim oddelkom za rečeno delo. Odgovoril sem 8. januarja in poznej še enkrat onemu gospodu, kteri je na poslanici g. tajnika tudi bil podpisan; ravno tako sem malo pozneje pisal isto drugemu odborniku Maticinemu, t. j. da sem tako daleč dognal sestavek, da ga za kakih 14 dni doženem do kraja, ako je tega treba. Na moje čudo poročal je g. tajnik v seji 11. marca pred onima dvema odbornikoma, da še ni odgovoril nisen. Ko sem to hotel popraviti dati, Novice popravka niso hotle natisniti, in ko sem to v dopisu 12. aprila na tanko javil g. tajniku, ter od njega odločno na tej podlagi zahteval, da se to popravi, kar je krivega, odgovoril mi je 14. aprila, da ta popravek naj ostane tajna, „kajti v maticini registraturi jaz ne najdem Vašega odgovora na naš list od 20. oktobra 1868. Vrh tega Štajerci iz pregleda slovenskega Štajarja vidijo, da Vaš spis ne zadržuje tiska, ker je predzadnji na vrsti.“ — Drugači imajo le bureaukrati in advokati geslo: „Quod non est in actis, non est in mundo;“ da se je tudi pri Matici vgnezdilo, zdi se mi pač čudno in smešno! Z druge je strani morebiti takrat, ko sem to reč hotel popravljeno videti v javnosti, bilo še mogoče, da bi se vendar letos na svetlo dalo, kar je bilo dogotovljenega gradiva. — Vendar takrat sem popustil in molčal dalje; ko sem pak tudi v sporočilu o poslednji seji bral posredno, da g. tajnik moje želje zatazuje, sedaj sem še le se odločil, da po tej poti javno povem, kaj je imel vsaj na moje želje reči pak ni rekel.

Ker sem že pri teh zadevah slovenske Matice, naj še tudi rečem nekaj besedic o namenjenem naučnem slovniku. Jaz spadam gotovo med one slovenske pisavce, kteri so se djansko hoteli vdeležiti samostalnega „letopisa“ ali „letnika“. Zmiraj sem mislil, da če je nekaj ilirska maticin mogla na svetlo davati izvrstno „Kolo“, mora v naših okolnostih desetkrat ložej biti izdavati takšen list. — Ali odbor ni mu znal pomagati na noge; pravijo zvedenci, da so se „do sedaj le trije ali četirje pisatelji“ ponudili za pravilno pripomanje, in s tem da se ne da kaj začeti. Po takem pak je že čudna kolobojca, da se opustivši manjše in manje težko delo odbor iz

petnih sil trudi, da osnuje „naučni slovník“, za kteri če nočemo dobiti samo „plev in sljev“, ne potrebujemo treh ali četirih nego morebiti stokrat toliko sil. Poslednje sporočilo maticino živ nam je porok, da še celo urednika ne morejo najti. Toda jaz in drugi neki tukajšnji Slovenci ne razumevamo neke tajne besede. Sporočilo se je, „da se na razpis za vrednika do sedaj ni nikdo oglasil, niti je odsek, da-si je mnogo gospodov nagovarjal, dobil kogú, ki bi ga bila volja, prevzeti ta posel.“ Kje in kedaj se je razpisalo so uredništvo? Ali se je v okrožnici razpisalo samo za Ljubljancane? Čemu v tem centralistički duh? Ali nam ni dosti urednikov poznanih n. p. v Nemčiji in na Laškem, kteri znanstvena taka dela vredujejo daleč od mesta, kjer se tiskajo? Kaj tedaj ovira, ako ni zvedenega urednika v Ljubljani, da ga poiščemo v Trstu, ali Mariboru ali v Gradcu, Beču, Zagrebu itd. Če bo odbor res ravnal v tem lokalnem duhu, ter se je bati, da brez naučnega slovnika slovenski narod pade na tla, velika je nevarnost, da se za toliko težki ta posel postavi kakšen prav malo sposoben človek. — S tem sem menda tudi jasno izgovoril, da nesem tega napisal kakor je Cicero govoril za svojo hišo. Moje je prepričanje v tem poslu: Če Matica ne more nikakor dobiti sil za samostalen letopis, na robe je misliti na naučni slovník.

V Zagrebu 10. julija 1869.

Ivan Macun.

Politični razgled.

Na Dunaji so se začele 11. t. m. seje delegacij. Izmed Poljakov je bilo jih le malo nazočih. Poprejšnji ministerstva prvosednik Karlos Auersperg je bil za prvosednika voljen in je skušal v svojem govoru dokazati, da more zavod delegacij živeti in da je važen. Beust je položil proračun državnega gospodarstva za l. 1870. — Tudi ogerske delegacije so se odprle in je bil voljen Majláth za prvosednika.

Avstrijski oficirji onih regimentov kar jih stoji na ruski meji v Galiciji so baje povelje dobili, naj si pridno in hitro učé — ruskega jezika. To bi znamenje bilo, da avstrijski vladi vendar-le boj z Rusko na misel hodi.

Na Česke m zdaj vlada poslednje strune napenja, da bi pri novih vsaj nekoliko zmagala ter da bi c. k. okrajni poglavarji pregovorili volilce naj ne volijo deklarantov, onih svojih poslancev, ki niso hoteli vdeležiti se deželnega zbora. Od praške deželne vlade se posameznim c. k. glavarjem skrivno pismo poslalo, z ukazom kako volilce obdelavati. Česki listi so ta skrivni razglas zasledili in volilcem objavili. Že naprej pripovedujejo vladi samosvestno in odvažno, da bode — bitvo izgubila. Tudi mi Slovenci iz vsega srca želimo bratom Čehom slavno zmago!

Znamenje, da na poljskem Gališkem reči v zmislu federalizma dobro napredujejo, je najnovje poročilo, da namerava voditelj dozdanih „ustavovnih“ in utilitarnih poljskih državnih poslancev odstopiti kakor sam objavlja. Da imenuje Smolkovo politiko pogubljivo in nepraktično, to pač ne dokazuje drugega nego staro skušnjo, kako so „slavni“ možje redko kedaj tako politično pošteni, da bi rekli: grešil sem, ta pot ne vede do namena.

V Parizu se pričakuje nova menitev ministerstva. Ob enem se ima senat sklicati, da ustavo nekoliko spremeni. Napoleon sam se s svojimi dozdanjimi ministri posvetuje koliko liberalnih koncesij mora narodnemu zastopništvu dati; on bi, kakor je videti, z malimi darčki zagovoril bližajoči se vihar.

* (Nova pravda „Slov. Narodu“ žuga). V soboto 10. t. m. je tukajšna sodnija po zapovelji c. kr. državnega odvetništva v Celji poslala v vredništvo „Slov. Naroda“ nemški poziv necemu Tomšiču, ki bi imel po njenem mnenju biti vrednik „Slov. Naroda“. Vrednik Ant. Tomšič je poslal poziv sodniji nazaj z opombo, da kot slovenska stranka na podlagi postav zahteva slovenski poziv, da na nemški ne bo nikdar pred sodnijo prišel, ter se v svoji pravici le fizični sili umeknil; dalje z opombo, da poziv ni na njegovo pravo in pravilno ime adresiran. Iz visocega uradniškega stališča je lahko po križčekastih prsih bobnati in po svetu trobiti: „Vaš jezik je v uradnje uveden in ostane uveden;“ kdor pa hodi prakse trnjevo pot, on še le vé, — koliko krav je za en groš!

Prodajalnica

dunajskega blaga,

v gosposkih ulicah št. 113, nasproti Pichsovi kovarni.

Po splošni želji naših p. n. kupnikov je prišlo v **saboto** 10. t. m. popoldne

velika zaloga 8000 vatlov

blaga za obleke v vseh barvah, vatal po 10, 12 in 18 kr., prav lepo volnato blago, ravno, pisano in karirano, kakor tudi v vse našo kupčijo spadajoča platnina, sukaina in volnina. Posebno opominjamo bogato zalogo vtkanih

šalov in največih „double“ rut.

ki so poprej veljale 25, 30, 40, 50 fl. in več, ki so pa zdaj na prodaj po 12, 16, 20, 25 30 gl.

Naši častiti kupniki naj se blagovolé sami prepričati.

Prodajli bomo še nekatere dni

samo: v gosposkih ulicah št. 113, nasproti Pichsove kovarne.

Schneider & Bettelheim.

Tiskar Eduard Janžič.